

dubia han de subordinar-se al tipus específic de la *D. purpurea* L. sota la qual poden distribuir-se en tres varietats i tres races: var. *tomentosa* (Hoff et. Link.) Brot. planta més desenrotllada y fulles blanc tomentoses, viu al occident de la Península; var. *nevadensis* (Kze.) Amo: raims generalment més pobres i fluixos, peduncles més llargs, corola pubescent exteriorment amb petites taques (planta de S. Nevada i Tejada); var. *toletana* F. Q. fulles lanceolades, blanc-tomentoses, raims laxos, pobres, bràcties petites; càpsula més llarga que el calze (Sn. Pablo de los Montes); raça *mariana* (Bss.) F. Q., fulles inferiors grans ovades, contretes bruscament en la base, molt tomentoses, amb pèls més fins i amb més cel·lules que en el tipus; bràcties curtes, peduncles llargs, sèpals obtusos, corola bruscament contreta a la base, càpsules agudes doble llargues que els calzes (Sierra Morena); raça *Thansi* (L.) F. Q. Fulles decurrents, excepte en la corola tots els pèls són glandulífers per lo qual és planta enganxosa i groguenca, peduncles allargats, sèpals curts, càpsula més llarga que el calze (Castella la Nova, Extremadura, és de zones baixes); la raça *dubia* (Rodr.) F. Q. és balear i es caracteritza per ser planta més petita, fulles poc peciolades, arrossetades, amb abundants pèls multicel·lulars no glandulífers barrejats amb altres curts i terminats en glàndula; bràcties curtes, peduncles llargs, sèpals més grans que la càpsula obtusa.

Acompanya al treball una carta geogràfica assenyalant la dispersió d'aquestes diferents formes de la *D. purpurea*, on se veu ressaltar la pobresa en digital en les comarques aragoneses, catalanes, valencianes, murcianes i d'Andalusia oriental fent evident contrast amb la abundància en que's cria en les regions occidentals, sud occidentals i centrals, Portugal, Galícia, Extremadura, Serres carpetanes etz. de terrenys generalment silícis.—J. CUATRECASAS.

Las Jaras híbridas españolas.—P. FONT QUER. Bol. R.Sc.Esp.Hist.Nat.t. XXV, 1925. Madrid.—Es tracta d'una recopilació de totes les dades conegudes ha- ta el dia respecte als *Cistus* híbrids de la Península, avalorada notablement per una severa crítica, filla de nombroses observacions i llarga experiència de l'autor. D'aquests híbrids són citats a Catalunya els següents × *Cistus incanus* L. = *C. albido-crispus* Del. amb dugues formes, una de sèpals amples (α *typica*) i un altre de sèpals més estrets (β *Delilei* Burnat); × *C. florentinus* Lamk = *C. monspeliensis-salviifolius* Loret et Barr. molt comú. Costa prengué aquest híbrid per *C. Puvolzii* Del.; × *C. Ledon* Lamk. = *C. laurifolio monspeliensis* Timb solament citat de la Vall de l'Avencó, la cita castellana de Cutanda deu referir-se al *C. cyprius* Lamk; × *C. Loretii* Rony et Fouc = *C. ladaniferus* × *monspeliensis* Loret. varietat α *albiflorus* Rony, trobat al Tibidabo i a Horta, havent-se produït artificialment en el Jardí del Museu de Catalunya; × *C. Vergui-*

*nii*Coste = *C. ladanifero salviifolius* Daveau, del Tibidabo; var. *Campsii* (Cad. y Senn.) de pètals immaculats que viu cap a Horta. Fins ara no s'ha trobat encara a Espanya cap híbrid entre espècies de flors blanques i vermelles doncs el *C. Pouzolzii* = *C. crispus* × *monspeliensis* de Costa resulta no ser altre que el *C. florentinus*; per *C. ambiguus* Rouy = *C. albidus* × *monspeliensis* de la Flora Francesa ha sigut repartit per Sennén, del Tibidabo, una planta que molt probablement no és més que el *C. crispus* L. El *C. Pourretii* Rouy = *C. crispo-laurifolius* Timb. no deu trobar-se a Gibraltar d'on se cita, doncs no's coneix allí el *C. laurifolius*. Es probable se trobin altres híbrids fora els nombrats (10), per terres espanyoles principalment per la regió extremeña. — J. CUATRECASAS.

Una Excursió botànica a Balaguer. — B. FERNÁNDEZ RÍOFRÍO BI. R. S. Es H. N. Tom. XXV n.º 5 p. 282 año 1925 Madrid. Comença parlant de les poques dades que's posseïxen actualment sobre les diverses formacions, especialment estepàries d'Espanya, i de la creixent necessitat de que apareixin treballs florístics locals a b les degudes notes sobre els agents ecològics, concedint especial importància als climàtics i edàfics. Comenta la confusió feta per Reyes Prosper, en la seva obra sobre les estepes espanyoles, entre les veritables formacions estepàries i les dites per Huguet del Villar *desertizados de cultivo*, qual estudi rigorós no podrà fer-se seus coneix bé els caràcters ecològics. Aludeix després, a la època geològica de la comarca de Balaguer i dona l'anàlisi d'algunes mostres de terra i ademés dades meteorològiques suministrades pels serveis de la Mancomunitat. Aqueixa comarca entra en la *estepa catalana* de Willkomm. Del resultat dels anàlisis de terra que no donen res de Na Cl₂, dedueix l'autor, que per aquest fet no podria formar part de la *estepa salina* de Reyes Prosper. No obstant la seva vegetació és halòfila degut a elevadas proporcions de Co₃Ca i So₄Ca unit això a les escasses precipitacions durant l'estiu i elevada temperatura; es pot considerar per tant com a *regió estepària típica* i no com a desertizat de cultiu. Averteix la formació de *Albardín* (Reyes Prosper): *Lygeum Spartum* Löfl. *Suaeda fruticosa* Forsk, *Stipa pennata* L.; anota també el *carrizal* presidit per *Phragmites communis* als voltans de les basses i cequies. També els *tomillares*: *Thymus Zygis*, *Sideritis hirsuta*, *Teucrium Polium*, *Marrubium vulgare*, *Phlomis Lychnitis* L.

Segueix una llista de les espècies recollides fent constar no haver pogut comprovar la única cita de *Convolvulus valentinus* Cav. a Catalunya, havent trobat en canvi amb relativa abundància el *Convolvulus Cantabrica* L. molt afí de l'anterior. Aquest fet fa posar en dubte la veracitat de la cita a Catalunya del primer *Convolvulus* citat. — J. CUATRECASAS.